

MILLIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA MOLIYAVIY OMILLAR

Mavlonova Muxlisa Nizomiddin qizi
*Shahrisabz davlat pedagogika institute,
Matematika va informatika yo'nalishi 2-kurs
talabasi*

Negmatova Sevinch Ergash qizi
*TATU Qarshi filiali, Raqamli iqtisodiyot
yo'nalishi 2-bosqich talabasi*

Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li
*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy
universiteti magistri
Tel: +998919471340
Email: maqsudu32@gmail.com*

Annotatsiya: Milliy turizmni rivojlantirishda marketing muhim rol o'ynaydi, bunda xabardorlikni oshirish, yo'nalishlarni targ'ib qilish va potentsial tashrif buyuruvchilar uchun ularning jozibadorligini oshirish. Maqsadli kampaniyalar, brending tashabbuslari va raqamli strategiyalar orqali marketing harakatlari mamlakatning noyob takliflarini samarali namoyish etishi, sayyohlarni jalb qilishi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin. Turli manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qilish, barqaror amaliyotlarni joriy etish va innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali marketing mamlakatni istalgan turistik yo'nalish sifatida ko'rsatishga yordam beradi, natijada tashrif buyuruvchilar sonini ko'paytirish, daromad olish va raqobatbardosh global turizm bozorida uzoq muddatli muvaffaqiyatga olib keladi. Ushbu keng qamrovli maqola milliy turizmni rivojlantirishda iqtisodiy va moliyaviy omillarning hal qiluvchi rolini o'rganadi. U iqtisodiy o'sishning turizm daromadlariga ta'sirini ta'kidlab, daromad darajasi ortib borayotgan kuchli iqtisodiyot turizm xizmatlariga talabni qanday oshirishiga urg'u beradi. Maqolada, shuningdek, tashrif buyuruvchilarni jalb qilish va umumiy turizm tajribasini yaxshilashda investitsiyalar oqimi va infratuzilmani rivojlantirishning ahamiyati muhokama qilinadi. Hukumat siyosati va moliyaviy rag'batlantirish turizmni rivojlantirishning asosiy omillari sifatida belgilanadi, bunda qo'llab-quvvatlovchi siyosat, moliyaviy rag'batlantirish va manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik yo'nalishlarning raqobatbardoshligi va jozibadorligini qanday oshirishi mumkinligiga e'tibor qaratiladi. Maqolada turizmning barqaror o'sishiga erishish uchun bozor talabini tushunish, turistik takliflarni iste'molchilarning xohishlariga moslashtirish va resurslarni samarali boshqarish muhimligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Iqtisodiy o'sish, turizmdan olingan daromad, investitsiyalar oqimi, ishga joylashish imkoniyatlari, infratuzilmani rivojlantirish, davlat siyosati, moddiy rag'batlantirish, bozor talabi, byudjetdan ajratmalar, manfaatdor tomonlarning hamkorlik.

Kirish. Milliy turizmni rivojlantirish dunyoning ko'plab mamlakatlarida iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va infratuzilmani yaxshilashning muhim omili hisoblanadi. Turizm sohasining muvaffaqiyatiga uning rivojlanish traektoriyasini shakllantiradigan turli iqtisodiy va moliyaviy omillar katta ta'sir ko'rsatadi. Ushbu

maqolada biz kuchli va barqaror milliy turizm industriyasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydigan asosiy iqtisodiy va moliyaviy omillarni ko'rib chiqamiz.

Iqtisodiy o'sish va turizm daromadlari:

-Milliy turizm rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy iqtisodiy omillardan biri bu umumiy iqtisodiy o'sishdir. Aholi jon boshiga to'g'ri keladigan daromad darajasi ortib borayotgan mustahkam iqtisodiyot ko'pincha sayohat va turizm uchun ixtiyoriy daromadning oshishiga olib keladi, bu esa turizm xizmatlariga talabning oshishiga olib keladi. Mahalliy va xalqaro tashrif buyuruvchilardan olinadigan turizm daromadi milliy YaIM, valyuta tushumlari va to'lov balansiga sezilarli hissa qo'shadi.

Investitsiyalar oqimi va infratuzilmani rivojlantirish:

-Mehmonxonalar, transport tarmoqlari, madaniy ob'ektlar va dam olish maskanlari kabi turizm infratuzilmasiga investitsiyalar tashrif buyuruvchilarni jalb qilish va ularga uzluksiz sayohat tajribasini taqdim etish uchun zarurdir. Turizm sohasiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar jalb etilishi o'sishni rag'batlantirishi, bandlik imkoniyatlarini yaratishi va turizm xizmatlari sifatini oshirishi mumkin. Infratuzilmaning etarli darajada rivojlanishi nafaqat sayyohlarga foyda keltiradi, balki destinatsiyaning umumiy raqobatbardoshligi va jozibadorligini oshiradi.

Hukumat siyosati va moliyaviy rag'batlantirish:

-Turizm industriyasini shakllantirishda davlat siyosatining rolini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Hukumatlar turizm rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi siyosatlarni ishlab chiqishlari va amalga oshirishlari mumkin, masalan, viza rejimini soddalashtirish, maqsadli marketing, sanoatni tartibga solish va atrof-muhitni muhofaza qilish. Soliq imtiyozlari, subsidiyalar va grantlar ko'rinishidagi moliyaviy imtiyozlar turizmni rivojlantirish loyihalariga xususiy sektor investitsiyalarini rag'batlantirishi va bozor noaniqliklari bilan bog'liq risklarni yumshatishga yordam berishi mumkin.

Bozor talabi va manfaatdor tomonlarning hamkorligi:

-Bozor talabi va iste'molchilarning xohish-istaklarini tushunish turizm sohasining barqaror rivojlanishi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bozor tadqiqotlari, tendentsiyalarni tahlil qilish va mahsulotlarni diversifikatsiya qilish sayyohlik takliflarini iste'molchilarning o'zgaruvchan ehtiyojlari va afzalliklariga moslashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, davlat idoralari, turizm kengashlari, mahalliy hamjamiyatlar, xususiy sektor korxonalar va notijorat tashkilotlari kabi manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik sa'y-harakatlarni muvofiqlashtirish, resurslarni bo'lishish va turizmni rivojlantirishning ijobiy ta'sirini maksimal darajada oshirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Byudjetni taqsimlash va resurslarni boshqarish:

-Turizmni rivojlantirish loyihalari, marketing kampaniyalari, infratuzilmani yangilash va barqarorlik tashabbuslari uchun samarali byudjet mablag'lari turizmning uzoq muddatli o'sishiga erishish uchun muhim ahamiyatga ega. Hukumatlar asosiy turistik aktivlar va diqqatga sazovor joylarni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash uchun etarli moliyaviy resurslarni birinchi o'ringa qo'yishi va ajratishi kerak. Investitsiyalar ijobiy daromad keltirishi va mamlakatning umumiy iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shishi uchun resurslarni to'g'ri boshqarish, jumladan monitoring va baholash mexanizmlari zarur. Iqtisodiy va moliyaviy omillar turizmni rivojlantirish milliy strategiyalarining ajralmas tarkibiy qismlari hisoblanadi. Ushbu omillarni tushunish va samarali foydalanish orqali mamlakatlar iqtisodiy o'sishni ta'minlash, bandlik imkoniyatlarini yaratish va infratuzilmani yaxshilash uchun turizm sanoatining to'liq imkoniyatlaridan foydalanishlari mumkin. Turizmni barqaror rivojlantirish iqtisodiy, moliyaviy, ekologik va ijtimoiy-madaniy omillarning o'zaro ta'sirini hisobga olgan holda yaxlit yondashuvni talab qiladi. Manfaatdor tomonlar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish, qo'llab-quvvatlovchi siyosatni amalga oshirish va strategik sarmoyalarni kiritish orqali mamlakatlar uzoq muddatda iqtisodiyot, jamiyat va atrof-muhitga foyda keltiradigan gullab-yashnayotgan turizm sektorini qurishlari mumkin.

Xulosa. Iqtisodiy va moliyaviy omillar milliy turizmni rivojlantirish landshaftini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Barqaror o'sish, strategik investitsiyalar va qo'llab-quvvatlovchi siyosatga e'tibor qaratib, mamlakatlar iqtisodiy farovonlikni oshirish, ish o'rinlarini yaratish va infratuzilmani rivojlantirish uchun turizm salohiyatidan foydalanishi mumkin. Manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik, byudjetni samarali taqsimlash va moliyaviy rag'batlantirish turizm sektorining raqobatbardoshligini yanada oshirish, o'sishni rag'batlantirish va iqtisodiyot uchun maksimal foyda keltirishi mumkin. Ushbu omillarni tushunish va samarali hal qilish orqali mamlakatlar o'zlarining turizm sanoatining barqaror rivojlanishi uchun qulay muhit yaratishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Qodirov, F. "OPTIMIZATION OF TELECOMMUNICATIONS POWER SUPPLY SYSTEMS BASED ON RELIABILITY CRITERIA." Science and innovation 2.A12 (2023): 15-20.
2. F Qodirov. Aholiga tibbiy xizmatlar ko'rsatishning rivojlanishini iqtisodiy-matematik modellashtirish. Scienceweb academic papers collection . 2023/1/1.
3. F Qodirov. Zamonaviy to'lov tizimlari tahlili va elektron pul birliklari. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1.

4. Farrux Qodirov. Zamonaviy trenajyor va simulyatsiya qiluvchi dasturlarning hozirgi kundagi ahamiyati. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
5. Okboyevich, S. X., & Rustamovich, A. I. (2024). ZAMONAVIY KOMPYUTER GRAFIKASI VA GRAFIK MUHARIRLARI HAQIDA TUSHUNCHA. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 45(10), 29-32.
6. Abdumo‘Minov, B. S. O. G. L., Musurmonov, Y. X. O., & Qambarov, B. P. O. (2023). TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH–DAVR TALABI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(3), 1017-1019.
7. Sunnatillo o‘g, B. A. M. (2024). PYTHONDA KICHIK DASTUR TAYYORLASH. ILM-FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI, 2(2), 164-165.
8. Sunnatillo o‘g, B. A. M. (2024). TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR. PEDAGOGICAL REFORMS AND THEIR SOLUTIONS, 1(1), 145-145.
9. Abdumo‘minov, B., & Maxliyo, B. (2024). INTERNET OPPORTUNITIES AND THREATS: YOUTH AND THE VIRTUAL WORLD. ILM FAN XABARNOMASI, 1(2), 536-539.
10. Sunnatillo o‘g, B. A. M. (2024). TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI SAMARALI QO‘LLASH. " Science Shine" International scientific journal, 13(1).
11. Sunnatillo o‘g, B. A. M. (2024). TA’LIMDA KENGAYTIRILGAN BORLIQ (AR) ILOVALARINI YARATISH BO‘YICHA XORIJDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR. " Science Shine" International scientific journal, 13(1).
12. Abdumominov, B. S., Mamatmurotov, R. S., & Karimova, M. X. (2024). TA’LIMDA KENGAYTIRILGAN BORLIQ (AR) TEXNOLOGIYALARNI QO‘LLASH. Inter education & global study, (4 (2)), 30-36.
13. Шукуров, И. С., Пайкан, В., & Бекназаров, М. (2018). Ветровой режим жилой застройки котловинного рельефа г. Кабула. БСТ: Бюллетень строительной техники, (3), 56-58.
14. Boynazarov, M., Boynazarovich, B. M., & Muysinovich, M. F. (2023). SMART CITY AND INNOVATIVE IDEAS. JOURNAL OF ENGINEERING, MECHANICS AND MODERN ARCHITECTURE, 332-337.
15. Boynazarovich, B. M., & Boynazarov, M. M. (2024). ESTABLISHMENT OF THE CENTRAL AREAS OF RESIDENTIAL HOUSES IN THE POPULATION PUKS. Innovative: International Multidisciplinary Journal of Applied Technology (2995-486X), 28-32.
16. Beknazarov, M. B., Boynazarov, M. M., & Og‘abek, U. (2024). Planning of the Underground Metro in the City of Samarkand. American Journal of Engineering, Mechanics and Architecture (2993-2637), 2(2), 188-191.

17. Бекназаров, М. Б., & Бойназаров, М. М. (2023). ПРОЕКТИРОВАНИЕ ВОДОСТОКОВ В ЖИЛЫХ РАЙОНАХ. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 571-575.
18. Пардаев, О. Н., Бердикулов, А. А., Хайдаров, Ш. З. Ў., & Шохрух, Р. Ў. Б. (2021). Ривожланаётган шаҳарларда йўл ҳаракати жадаллигини муқобиллаштириш усуллари. Science and Education, 2(6), 313-319.
19. Бердикулов, А., Давлатов, И., & Хурсандова, Б. (2021). Размещение промышленных предприятий в городе. Science and Education, 2(6), 138-144.
20. Shavkhidinovich, D. I., & Adhamovich, B. A. (2023). Types of urban planning objects, functional zoning of the territory. JOURNAL OF SCIENCE, RESEARCH AND TEACHING, 2(4), 21-25.
21. Давлатов, И. (2023). Использование подземного пространства для автостоянок. Тенденции и перспективы развития городов, 1(1), 105-107.
22. Chorshanbayev, F. Z., Sh, I., & Davlatov, A. Z. Shahar hududida turar joy binolarning landshaftini tashkil etish, MODERN SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL, 370, 2019, 52-56, 2019,".

